

R-329 - Planprogram - Reguleringsplan for hensettingsanlegg Ski syd og ny avgrensning østre linje

Saksbehandler: Mari Olimstad

Saksnr.: 18/02748-75

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Formannskapet
Kommunestyret

10.03.2021

Kommunedirektørens innstilling:

1. Ås kommune stiller seg svært negativ til Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) beslutning om at alternativ 2, med jernbane og hensettingsanlegg delvis under bakken, tas ut av planprogrammet av økonomiske hensyn.

Kommunen stiller spørsmål ved at det økonomiske aspektet vektet høyere enn de ikke-prissatte konsekvensene før konsekvensutredningen er gjennomført.

2. Dersom utredningsalternativene reduseres, er det svært viktig å utrede nullalternativet grundig, inkludert en vurdering av det reelle behovet for areal til hensettingsplasser.
3. Planprogrammet må legge tydeligere føringer for at konsekvensutredningen skal inneholde konkrete avbøtende tiltak for alle negative konsekvenser for miljø og samfunn, både i anleggsfasen og i driftsfasen.
4. Gjenbruk av dyrka jord fra beslaglagt landbruksareal må inngå som eget utredningstema i planprogrammet. Det må være en forutsetning at all dyrka jord som beslaglegges skal flyttes til egnede områder for nydyrking.
5. Planprogrammet må sikre utredning av sumvirkninger for samtlige utredningstemaer, som oppstår i samspill med andre inngrep, eksempelvis nye E18 og Follobanen. For utredningstemaer hvor de samlede konsekvensene av flere inngrep blir større enn fra det enkelte, må det legges frem ytterligere avbøtende og/eller kompenserende tiltak.
6. Kommunen forventer at KMD og Bane NOR involverer og lytter til kommunens faglige innspill til avbøtende og kompenserende tiltak, og at kostnadsaspektet ikke igjen settes foran hensynet til dyrka mark, natur, kulturlandskap og friluftsliv, i vårt felles arbeid med å jobbe frem en så skånsom plan som mulig under de gitte forutsetningene.

Ås, 05.03.2021

Trine Christensen
Kommunedirektør

Nils Erik Pedersen
Kommunalsjef
teknikk, samfunn og kultur

Ås kommune

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Formannskapet

Kommunestyret

Vedlegg:

1. Planprogram med endringer markert rødt, datert 15.01.2021
2. Vedtak kommunestyret, 19.05.2020, Sak 25/20, R-329 - Planprogram
3. Brev fra KMD til Bane NOR om alternativer som skal konsekvensutredes
4. Merknadsdokument planprogram
5. Merknadsdokument varsel om oppstart

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

- KVU Østre linjes forbindelse mot Oslo (19.08.2015)
- Kommunestyrets vedtak i behandling av KVU, 09.12.2015, k-19/15
- Hensetting Østlandet Delrapport fase 3 (10.06.2015)
- Kommunestyrets vedtak i behandling av hensettingsrapporten, 02.09.2015, k-46/15
- Kommunestyrets vedtak i planinitiativsaken 13.02.2019, k-2/19
- Silingsnotat: Orientering om alternativer for ny avgrensing Østre linje og togparkering syd for Ski.
- Kommunestyrets vedtak i behandlingen av silingsnotatet, 20.06.2019, k-20/19.
- Foreløpige tegninger
- Uttalelser til varsel om oppstart og høring av planprogrammet

Saksbehandler sender vedtaket til:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Bane NOR

Saksutredning:**Sammendrag**

Bane NOR har utarbeidet forslag til planprogram for Reguleringsplan for Hensetting Ski syd og ny avgrensing Østre linje. Planprogrammet gjør rede for formålet med planen, gjennomføring av planprosessen, hvilke alternativer som skal konsekvensutredes, og aktuelle utredningstema.

Planprogrammet har vært på høring i perioden 20.09.19-03.11.19, og ble behandlet i Ås kommunestyre 19.05.2020. Kommunestyret vedtok å ikke fastsette planprogrammet.

I etterkant av kommunestyrets vedtak har Kommunal- og moderniseringsdepartementet, i brev av 02.11.2020, gitt tilslutning til at planarbeidet gjennomføres som en statlig reguleringsplan etter plan- og bygningslovens § 6-4. Av økonomiske hensyn har departementet gitt Bane NOR tillatelse til å kun konsekvensutrede alternativ 1, der østre linje og hensettingsanlegget plasseres i dagen.

Ås kommune

Utkast til planprogram (vedlegg 1) er oppdatert i henhold til regjeringens beslutning om oppstart av statlig reguleringsplan, samt innspill fra KMD som ny planmyndighet. Endringene i planprogrammet er markert i rødt. Planprogrammet er ikke oppdatert i henhold til regjeringens beslutning om å redusere antall alternativer som vil bli konsekvensutredet. Planprogrammet er heller ikke oppdatert med utvidelsen av planområdet, som ble varslet 21.01.2021. Bane NOR skal innarbeide dette før planprogrammet fastsettes.

Kommunestyrene i Ås og Nordre Follo gis anledning til å uttale seg om planprogrammet, før planprogrammet sendes til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig behandling og fastsettelse.

Fakta i saken:

Bakgrunn

Bane NOR utarbeider reguleringsplan for ny avgrensning for Østre linje mellom Kråkstad og Ski stasjon, samt nytt togparkeringsanlegg. Oppstart av planarbeid og avgrensning av planområdet ble varslet våren 2019. Forslag til planprogram ble sendt på høring høsten samme år. Forslag til planprogram ble i mai 2020 avvist av kommunestyrene i både Ås kommune og Nordre Follo kommune, med begrunnelse i at alternativene som ble lagt frem ville medføre betydelige tap av dyrka mark og inngrep i kulturlandskap og naturområder. Saksutskriften fra kommunestyrets møte 19.05.2020 (vedlegg 2), gjengir kommunestyrets vedtak i sin helhet, og gjør rede for sakens historie, tidligere vedtak og høringsuttalelser til planprogrammet.

Innholdet i planprogrammet

Planprogrammet gjør rede for hvilke alternativer for ny østre linje og hensettingsanlegg (togparkering), som skal konsekvensutredes. I tillegg angir planprogrammet hvilke tema som skal utredes som del av konsekvensutredningen og planprosessen (kapittel 10 Utredningsprogram).

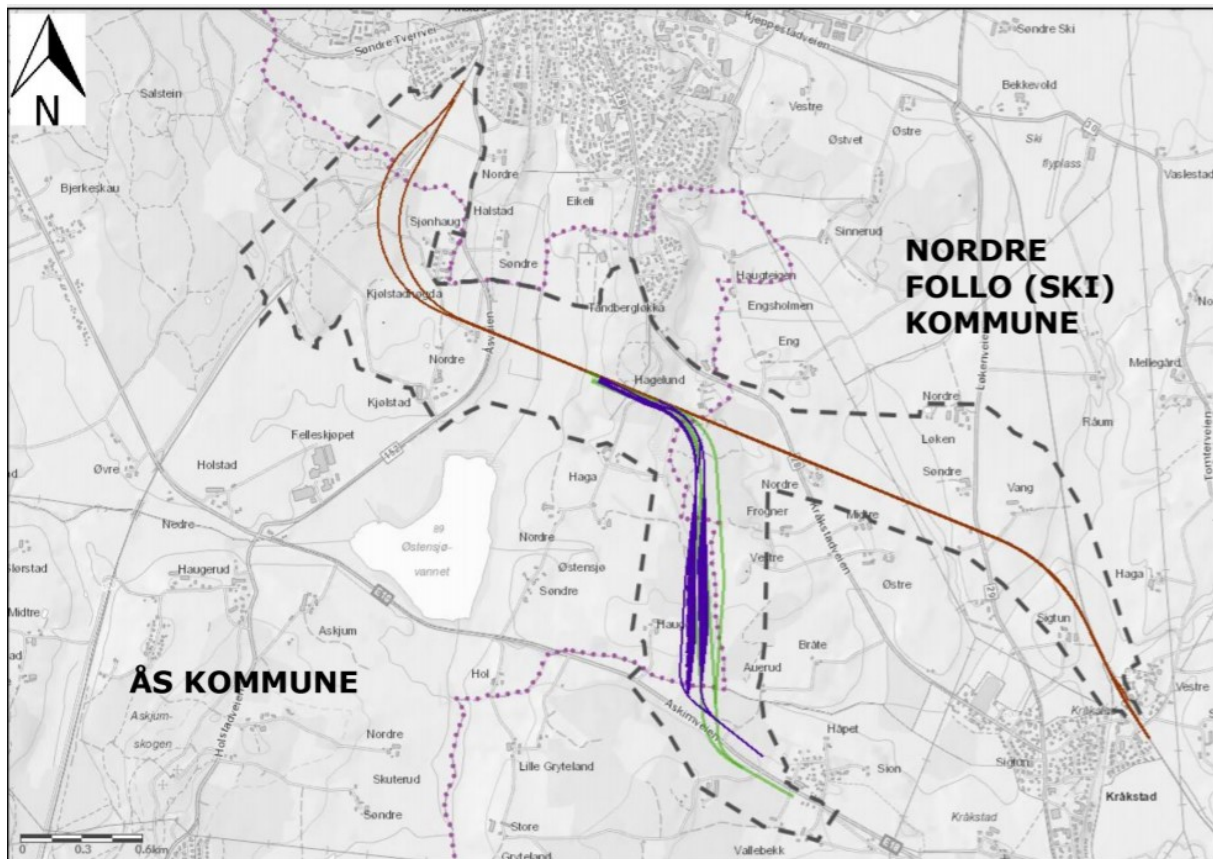
Alternativer som skal konsekvensutredes

Planprogrammet beskriver to alternativer for Østre linje og hensettingsanlegg, i tillegg til et nullalternativ. Av økonomiske hensyn har Kommunal- og moderniseringsdepartementet akseptert at Bane NOR går videre med bare ett av alternativene. Planprogrammet er foreløpig ikke oppdatert i henhold til den beslutningen.

Alternativet som Bane NOR vil gå videre med er alternativ 1, med høy trasé for østre linje og togparkering på bakkenivå ved Hagelund. Alternativer er beskrevet i planprogrammet fra s. 35.

Nullalternativet som skal utredes er dagens linje, uten etablering av togparkering. Alle vedtatte reguleringsplaner innenfor planområdet, og eventuelle pågående og planlagte utbedringsarbeider på dagens trasé og stasjoner inngår i nullalternativet.

Ås kommune

Figur 1. Traseen som foreslås utredet for Østre linje. Planprogrammet beskriver en høy og en lav variant av dette alternativet, men Bane NOR vil kun konsekvensutrede det høye alternativet, med togparkering i dagen ved Hagelund.

Utredningstema

Planprogrammet foreslår et utredningsprogram iht. forskrift om konsekvensutredninger. Utredningsprogrammet beskrives i kapittel 10, og inneholder følgende tema:

- Støy, herunder utredning av gule og røde støysoner og skjermingstiltak for støyfølsom bebyggelse.
- Landskapsbilde, bl.a. vurderinger av visuelle virkninger og synlighet.
- Friluftsliv / by- og bygdsliv, herunder opplevelseskvalitet, støybilde, konsekvenser for tilgjengelighet og konsekvenser for barn og unge.
- Naturmangfold, artsmangfold og barrierevirkninger.
- Vannmiljø, herunder vannkvalitet og avrenning.
- Kulturarv, bl.a. arkeologiske undersøkelser og vurdering av påvirkning på kulturlandskap.
- Naturressurser, som jordbruk, vannressurser og løsmasseressurser.
- Risiko- og sårbarhetsanalyse
- Flom
- Grunnforhold
- Bygge- og anleggsperioden
- Massehåndtering, herunder deponier, transport og anleggstrafikk.
- Dyrka mark, herunder skadereduserende tiltak
- Klima, bl.a. klimabudsnett og miljøtiltak.
- Miljøprogram med overordnede miljømål for prosjektet
- Trafikale forhold og konsekvenser for vegnettet
- Vassdrag og grunnvann
- Kommunaltekniske anlegg, vann- og avløpsledninger

Ås kommune

Planprosessen videre

Planprogrammet fastsettes av kommunal- og moderniseringsdepartementet. Etter fastsetting av planprogrammet, vil Bane NOR utarbeide reguleringsforslag og konsekvensutredning (KU). Kommunal- og moderniseringsdepartementet behandler reguleringsforslaget med KU, og vedtar offentlig ettersyn. Departementet vedtar også endelig plan.

Vurdering:

Alternativer som skal konsekvensutredes

Kommunedirektøren er svært kritisk til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har besluttet å konsekvensutrede kun ett alternativ, i tillegg til nullalternativet. Kommunedirektøren mener at både høy og lav trasé bør utredes fullt ut, og at økonomiske hensyn ikke automatisk bør vektlegges mer enn de ikke-prissatte konsekvensene. Ved å utelukke ett av alternativene allerede før konsekvensutredning, frykter kommunedirektøren at man går glipp av muligheten til å gjøre en reell sammenligning av de negative konsekvensene for dyrka mark, kulturlandskap, friluftsliv og naturmangfold.

Dersom utredningsalternativene reduseres, vil kommunedirektøren understreke at det er svært viktig å utrede nullalternativet grundig, inkludert en vurdering av det reelle behovet for areal til hensettingsplasser.

Utredningsprogram

Utredningsprogrammet for videre planlegging og konsekvensutredning vurderes å være grundig. Utredningsprogrammet redegjør for de relevante temaene som skal utredes, samt utredningsmetodikk for hvert enkelt tema.

Kommunedirektøren forventer at konsekvensutredningen gir en grundig redegjørelse for avbøtende tiltak, på alle områder der prosjektet har negative konsekvenser for miljø og samfunn, både i anleggsfasen og i driftsfasen. Kommunedirektøren anser det som viktig at virkningene av prosjektet ses i sammenheng med andre inngrep i området, blant annet ny E18. Det må tas høyde for at konsekvensene av flere inngrep i samme område, kan bli større enn konsekvensene for hvert inngrep alene. Dette kan kreve ytterligere avbøtende og/eller kompensierende tiltak.

Konsekvenser for dyrka mark

Prosjektet har særlig store konsekvenser for dyrka mark. Kommunedirektøren er opptatt av at tap av matjord reduseres til et absolutt minimum, og at avbøtende tiltak beskrives grundig. Det kan bl.a. være nye adkomster til jordbruksarealer og gårdstun, jordskifte for å bedre arrondering, tilbud om erstatningsarealer og støttemurer i stedet for skjæringer for å redusere beslaget av dyrka jord.

I utredningsprogrammet må det legges frem en oversikt over beslaget av dyrka og dyrkbar jord, inkludert oversikt over jordkvaliteten. Det bør også fremgå hvor mye dyrka jord som beslaglegges på hver enkelt landbrukseiendom.

Der ny trasé og togparkering beslaglegger dyrka mark, mener kommunedirektøren at jordflytting bør utredes. Det bør være en forutsetning at all dyrka jord som beslaglegges erstattes ved flytting av jord til egnede områder for nydyrking. Dette kan være områder utenfor planområdet. Søk etter slike

Ås kommune

områder bør gjøres i samarbeid med grunneierne innenfor og i nærheten av planområdet.

Massehåndtering

Det må være et mål å redusere behovet for deponering av overskuddsmasser ved gjenbruk av masser, og ved i størst mulig grad benytte støttemurer for å redusere massevolumet og redusere beslaget av dyrka jord. Eventuelle deponiområder må søkes utenfor planområdet på arealer egnet for dette. Midlertidig deponering på dyrka mark bør unngås.

Naturmangfold

Konsekvenser for naturmangfold må utredes grundig, med feltregistreringer i hele det berørte området. Konsekvenser for barrierevirkninger og økologiske funksjonsområder må fremheves spesielt. Barrierevirkninger må utredes både for storvilt, småvilt, fugl, reptiler o.l.

Kulturlandskap

De visuelle virkningene av anleggene i kulturlandskapet må utredes og visualiseres. Brokonstruksjoner, terrenginngrep og bygninger må utformes med visuelle kvaliteter som er tilpasset kulturlandskapet.

Samarbeid og prosess

Kommunedirektøren vil understreke viktigheten av at kommunene og berørte grunneiere og naboer involveres godt i den videre prosessen. Berørte grunneiere må kontaktes direkte, så tidlig som mulig, og må involveres i utformingen av avbøtende tiltak. Kommunedirektøren forventer at KMD og Bane NOR legger opp til nær kontakt og jevnlig møter med kommunene, og lytter til kommunenes faglige innspill ved alle viktige milepæler i den videre prosessen.

Økonomiske konsekvenser:

Fastsetting av planprogrammet har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen

Miljømessige konsekvenser:

Miljømessige konsekvenser av planforslaget vil bli utredet gjennom planarbeidet.

Konklusjon med begrunnelse:

Kommunedirektøren er kritisk til beslutningen om at alternativ 2, med jernbane og hensettingsanlegg delvis under bakken, tas ut av planprogrammet før konsekvensutredningen er gjennomført.

Utredningsprogrammet vurderes for øvrig som grundig i omfang av tema og beskrivelse av utredningsmetoder, men kommunedirektøren savner en enda større vektlegging av avbøtende tiltak. Kommunedirektøren mener jordflytting bør tas inn i utredningsprogrammet som et avbøtende tiltak som skal utredes.

Kommunedirektøren forventer at KMD og Bane NOR involverer og lytter til kommunens faglige innspill til avbøtende og kompensierende tiltak, og at kostnadsaspektet ikke igjen settes foran hensynet til dyrka mark, natur, kulturlandskap og friluftsliv.

Ås kommune

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart